

ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีม
ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

นายดำรงศักดิ์ สงเอียด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6342-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF USING NURSE MENTORSHIP MODEL ON TEAM LEADER'S
ROLE COMPETENCIES OF NEW GRADUATED NURSES,
THAMMASAT UNIVERSITY HOSPITAL

Mr Damrongsak Songaiad

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2004
ISBN 974-17-6342-5

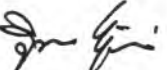
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีม ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
โดย นายดำรงศักดิ์ สงเอียด
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

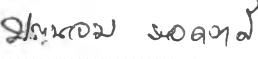

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวงะ)

ดำรงศักดิ์ สงเอียด : ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถ
ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โรงพยาบาล
ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (THE EFFECT OF USING NURSE MENTORSHIP
MODEL ON TEAM LEADER'S ROLE COMPETENCIES OF NEW GRADUATED
NURSES, THAMMASAT UNIVERSITY HOSPITAL). อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี, 131 หน้า. ISBN 974-17-6342-5

การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ
เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
ก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 และหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง
สัปดาห์ที่ 1 กับหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 ในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์
เฉลิมพระเกียรติ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่จำนวน 30 คน ซึ่งปฏิบัติงาน
ร่วมกับพยาบาลที่เลี้ยงที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมพยาบาลที่เลี้ยงแล้ว
เป็นเวลา 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ คู่มือรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่
สำเร็จการศึกษาใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากกลุ่ม
ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง คือ แบบวัด
ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ซึ่งสร้างโดย
ผู้วิจัยและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
ของแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
เท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จ
การศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จ
การศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าหลังการใช้รูปแบบ
พยาบาลที่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา... การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิติ.....

ปีการศึกษา.. 2547.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4477809736 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : MENTORSHIP MODEL / TEAM LEADER' S ROLE COMPETENCIES / NEW GRADUATED NURSES

DAMRONGSAK SONGAIAD : THE EFFECT OF USING NURSE MENTORSHIP MODEL ON TEAM LEADER' S ROLE COMPETENCIES OF NEW GRADUATED NURSES, THAMMASAT UNIVERSITY HOSPITAL. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. BRANOM RODCUMDEE, Ph.D., 131 pp. ISBN 974-17-6342-5

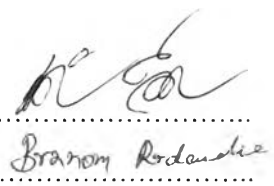
The purposes of this one group pretest – posttest quasi experimental research was to compare the team leader' s role competencies before and after using nurse mentorship model for one week and and four weeks. Research subjects consisted of 30 new graduated nurses. New graduated nurses worked with nurse mentors who had been trained and utilized the model for 1 month. Research instruments which were developed by the researcher and tested for content validity by panel experts were nurse mentorship model and the questionnaire concerning team leader' s role competencies. The Cronbach alpha coefficient of the questionnaire was .92. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t – test.

Major research findings were as follows:

1. The team leader' s role competencies of new graduated nurses in the first week after the experiment were significantly higher than before the experimental, at the .05 level.

2. The team leader' s role competencies of new graduated nurses in the four week after the experiment were significantly higher than after the experiment in the first week, at the .05 level.

Field of study.....Nursing Administration... Student's signature.....
Academic.....2004..... Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขและเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ที่อนุญาตให้ทำการทดลองใช้เครื่องมือและทำการทดลองและให้การสนับสนุนทุกด้าน โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลพี่เลี้ยง พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ร่วมมือเป็นอย่างดีที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณสุดใจ พานิชย์กุล คุณนงลักษณ์ พานิช และบุคลากรของงานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษศัลยกรรมชาย โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติทุกท่าน ผู้คอยสนับสนุนและให้กำลังใจที่สำคัญตลอดการศึกษาเล่าเรียนในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณอรสา อัครวิฑูรย์กุล คุณมณี ภาณุวัฒน์สุข คุณสุมาลัย ประจวบอารีย์ คุณอัญญา ปลดเปลื้อง และคุณอารยา นันทวิฑูรย์กุล ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจตลอดการศึกษา เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านผู้คอยสนับสนุนและให้กำลังใจจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศเพื่อสักการะบูชาพระคุณของคุณย่าอม บัญแสง บิดา-มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	8
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ.....	14
2.2 แนวคิดพยาบาลใหม่ในองค์การพยาบาล.....	18
2.2.1 ลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล.....	18
2.2.2 บทบาทของพยาบาลวิชาชีพ.....	19
2.2.3 หน้าที่ความรับผิดชอบในงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่	22
2.2.4 การพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล.....	26
2.2.5 การพัฒนาพยาบาลใหม่ในองค์การพยาบาล.....	29
2.3 แนวคิดพยาบาลที่เลี้ยง.....	30
2.3.1 ความหมายของพยาบาลที่เลี้ยง.....	31
2.3.2 ความเป็นมาของพยาบาลที่เลี้ยง.....	32
2.3.3 คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของพยาบาลที่เลี้ยง.....	34
2.3.4 ประโยชน์ของพยาบาลที่เลี้ยง.....	43
2.4 ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาล	
ที่สำเร็จการศึกษาใหม่.....	43
2.4.1 ความหมายและความสำคัญของทีมการพยาบาล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.2 องค์ประกอบของทีมการพยาบาล.....	45
2.4.3 การจัดการในทีมการพยาบาล.....	46
2.4.4 การบริหารทีมการพยาบาล.....	46
2.4.5 ลักษณะของทีมการพยาบาล.....	51
2.4.6 บทบาทหน้าที่ของผู้นำและสมาชิกทีมการพยาบาล.....	56
2.4.7 การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาใหม่.....	60
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	72
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
3.5 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง.....	80
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	99
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	111
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	116
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รวมทุกด้าน และรายด้านก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1.....	81
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อ ด้านการเป็นผู้นำก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1...	82
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อ ด้านการเป็นผู้จัดการก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1..	85
4. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รวมทุกด้าน และรายด้านหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1 และหลังการใช้รูปแบบ พยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 4.....	88
5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อ ด้านการเป็นผู้นำหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1 และหลังการใช้ รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 4.....	89
6. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสามารถ ในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่รายข้อ ด้านการเป็นผู้จัดการหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 1 และหลังการใช้ รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสัตว์ดาห์ที่ 4.....	92